

Nr 105.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avskrivning av ett direktören B. V. Orre beviljat lån; given Stockholms slott den 27 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Axel Gjöres.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Gjöres.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1940:228 framställda förslag anvisade riksdagen (skr. nr 327) under tionde huvudtiteln för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag å 3 000 000 kronor till exploatering av vissa uppfinningar. Från detta anslag beviljade Kungl. Maj:t genom beslut den 4 oktober 1940, på angivna villkor, direktören B. V. Orre ett lån å 30 000 kronor för tillverkning ävensom prov i större skala av en av honom uppfunnen mjölkkningsmaskin. Lånet skulle löpa med fyra procent ränta, med skyldighet för låntagaren att underkasta sig den förhöjning av räntesatsen, som under lånetiden kunde bli bestämd. Lånet skulle återbetalas med en femtedel årligen under åren 1943—1947. Av de räntor och amorteringar, som förfallit till betalning, utestodo den 31 december 1947 tillhopa 36 000 kronor oguldna. Den 6 juli 1945 lämnade Kungl. Maj:t utan bifall en av Orre gjord framställning om anstånd med

att erlægga förfallna räntebelopp samt om att de för lånet fastställda amorteringstiderna måtte framflyttas. Vidare lämnade Kungl. Maj:t den 12 januari 1946 utan bifall en anhållan från Orre om befrielse från ytterligare betalningsskyldighet för lånet. Sedan Orre senare anhållit, dels att förnyad maskinteknisk provning av den med lånet avsedda maskinen måtte utföras på statsverkets bekostnad, dels ock att staten måtte övertaga uppfinningen, fann Kungl. Maj:t den 5 december 1947 dessa ansökningar icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I en den 22 januari 1948 dagtecknad skrift har Orre hos Kungl. Maj:t ånyo anhållit att bliva befriad från skyldighet att återbetala lånet. Såsom skäl härför har han anfört i huvudsak följande. Maskinkonstruktionen hade varit baserad på tillgång till konstgummi av en speciell kvalitet. Sådant konstgummi hade emellertid redan i början av tillverkningen lagts under beslag. Mindervärdigt surrogat hade därför måst användas, vilket haft till följd att en företagen maskinteknisk provning givit ogynnsamt resultat. Maskinen hade därigenom blivit osäljbar. Allt kapital som Orre och andra personer nedlagt på uppfinningen — utöver uppfinnarlånet betydligt mer än 100 000 kronor, om försäljningsfirmans förluster medräknades — hade gått förlorat. Efter detta ekonomiska misslyckande hade Orre endast med svårighet kunnat draga sig fram. Han saknade anställning och hade inga andra tillgångar än nödiga möbler och husgeråd. Hans patent hade förfallit, emedan han ej kunnat betala patentavgifterna.

Statskontoret har i yttrande över framställningen förklarat, att ämbetsverket ansåge övervägande skäl tala för att Orre befriades från vidare betalningsskyldighet. Såsom motivering åberopar statskontoret bl. a., att Orre i september 1945 saknat utmättningsbara tillgångar och att hans ekonomiska ställning fortfarande syntes vara sådan, att det finge anses utslutet, att statsverket skulle kunna genom exekutiva åtgärder bereda sig gottgörelse för ens någon del av sin lånefordran.

Departementschefen. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts tillstyrker jag, att statsverket nu efterskänker ifrågavarande fordran å Orre. Ärendet torde emellertid böra underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att statens förenämnda kapital- och räntefordran å direktören B. V. Orre må avskrivas.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

G. Lindenbaum.